

Biljana Kamčevska
Žaklina Ristovska
Aneta Trifunovska Stojanova
Marija Jošeska
Irena Pantova

DRUŠTVO

za I razred u devetogodišnjem
osnovnom obrazovanju

DRUŠTVO 1

za I razred u devetogodišnjem osnovnom obrazovanju

Izdavač:

Ministarstvo za obrazovanje i nauku Republike Sjeverne Makedonije
Ul. „Sv. Ćirilo i Metodije“ br. 54, 1000 Skoplje

Autori:

Biljana Kamčevska
Žaklina Ristovska
Aneta Trifunovska Stojanova
Marija Jošeska
Irena Pantova

Recenzenti:

Marieta Petrova
Svetlana Josifoska
Vesna Nedanovska

Ilustracije:

Korištene su ilustracije iz baze Prosvjetnog djela i Shutterstock

Naslov originala:

Општество 1 за I одделение во деветгодишно основно образование

Билјана Камчевска
Жаклина Ристовска
Анета Трифуновска Стојанова
Марија Јошеска
Ирена Пантова

Prevod sa makedonskog na bosanski jezik: Izeta Babačić

Lektor: Aida Zuković

Stručna redakcija: Sanela Tarić

Urednik: Sanela Tarić

Grafičko i tehničko uređenje:

Leon Džingo, Evgenija Pavlova - ARS STUDIO

Štampa: Evropa 92 - Kočani

Tiraž: 34

Mjesto i godina izdanja:

Skoplje, 2023 godine

Odlukom za odobrenje i upotrebu udžbenika iz predmeta Društvo za I razred u devetogodišnjem osnovnom obrazovanju br. 26-352/1 od 8.02.2023 godine, donešena od Nacionalne komisije za udžbenike.

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

373.3.016:316.3(075.2)=163.4

DRUŠTVO 1 : za I razred u devetogodišnjem osnovnom obrazovanju / Biljana Kamčevska ... [и др.] ; [prevod sa makedonskog na bosanski jezik Izeta Babačić]. - Skoplje : Ministarstvo za obrazovanje i nauku Republike Sjeverne Makedonije, 2023. - 94 стр. : илустр. ; 26 см

Превод на делото: Општество 1 : за I одделение во деветгодишно основно образование / Билјана Камчевска ... [и др.]. - Други автори: Жаклина Ристовска, Анета Трифуновска Стојанова, Марија Јошеска, Ирена Пантова

ISBN 978-608-273-421-7

1. Kamčevska, Biljana [автор] 2. Ristovska, Žaklina [автор] 3. Trifunovska Stojanova, Aneta [автор] 4. Jošeska, Marija [автор] 5. Pantova, Irena [автор]

COBISS.MK-ID 59995397

Dragi prvačiću,

Ova godina će biti za tebe izazov da stekneš mnogo nova znanja i iskustva. U tome će ti pomoći udžbenik iz Društva. U njemu su interesantni sadržaji, slike i aktivnosti kojima ćeš bolje upoznati sebe, ali i ostale oko tebe, upoznat ćeš školu, neposrednu okolinu i saobraćajna pravila. Isto tako steknut ćeš nove vještine, naučit ćeš da primjenjuješ pravila ponašanja u školi, u domu i sredini u kojoj živiš, razvijat ćeš higijenske i kulturne navike i oblikovat ćeš sebe u dobrog, odgovornog i vrijednog učenika.

Nadamo se da ćeće udžbenik zadovoljiti tvoju radoznalost i da će te podstaći da otkrivaš i istražuješ još mnogo novih stvari.

Želimo ti uspješno učenje!

Od autora

Simboli

Pričaj, razgovaraj, odgovori,
imenuj, opiši

Pitanje

Igra

Grupna aktivnost

Istraži

Razmisli

Dramatizuj

Oblici kao nastavnik, učenik i slično upotrebljeni su neutralno i odnose se na oba roda (muški i ženski) zato što se na taj način ne opterećuje tekst sa oblicima kao nastavnik/nastavnica, učenik/učenica, video/vidjela i slično.

TEMA 1

JA SAM DIJETE

U ovoj temi učit ćemo za:

- ★ Ko sam ja
- ★ Šta mi se dopada kod sebe
- ★ Šta mogu sada i šta ću moći u budućnosti
- ★ Moja osjećanja
- ★ Moji drugovi i drugarice

Ko sam ja

Zdravo

Ja sam Lina
Stojanova.

Imam 6 godina.
Rođena sam
18 februara.

Živim u Skoplju
na adresi:
„ASNOM“ br. 22.

Najviše volim
da crtam.

Često vozim bicikl
pored Vardara.

Omiljena boja
mi je žuta.

Upoznao si Linu i Filipa i saznao njihove lične podatke.
Predstavi se sada i ti.

Koja je tvoja adresa i mjesto življenja?
Zašto trebaš znati tvoju adresu življenja?

Zdravo

Ja sam Filip
Nikolovski.

Imam 6 godina.
Moj rođendan je
6 aprila.

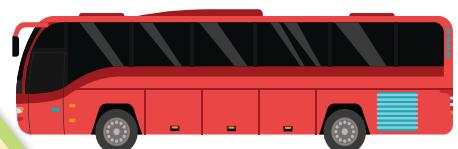
Živim u Bitolj na
ulici „Prvomajska“
br. 15.

Mnogo volim da se
družim sa svojim
drugovima.

Moj omiljeni sport je
košarka i svakog dana se
igram vani sa drugovima.

Voli da putujem i uvijek se
radujem kada posjećujem
Ohrid.

Svako dijete ima svoje lične podatke

ime i prezime

adresa življenja

datum rođenja

★★ Moj rođendan

Opiši šta se dešava na slici.

Ispričaj kako proslavljaš rođendan.

Kada je tvoj rođendan?

Šta bi volio da dobiješ kao rođendanski poklon?

Doznaj kada je tvog druga rođendan?

★★ Mjeseci u godini

Jedna godina ima 12 mjeseci.
Mjeseci se redaju jedan za drugim,
kada jedan završi, sljedeći počinje.

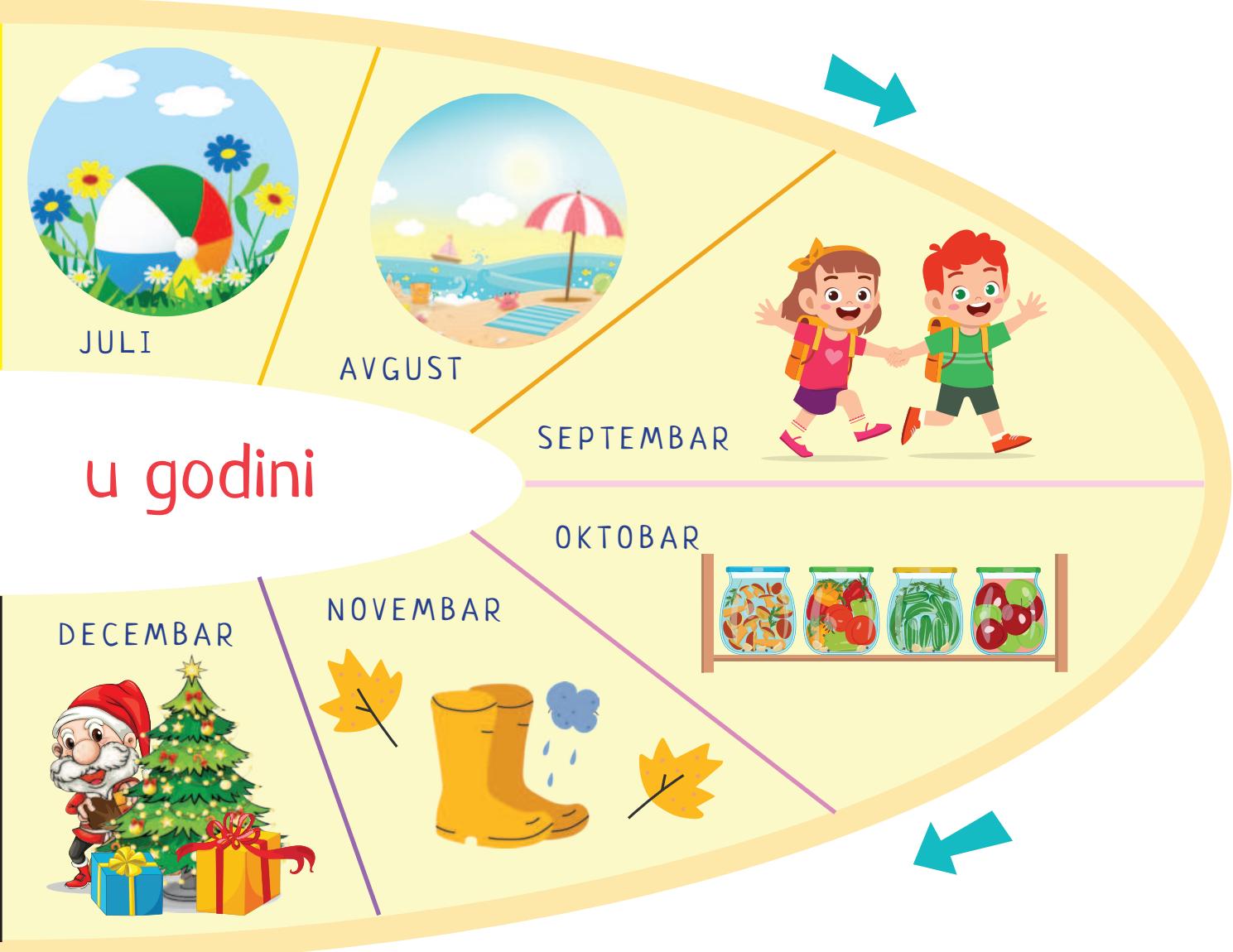
Nabroj mjesece u godini. Pazi na njihov redoslijed!

Kojim mjesecom počinje, a kojim završava?

Koji je mjesec sada u toku?

U kojem mjesecu je tvoj rođendan?

Nabroj mjesece u kojima su rođeni tvoji drugovi. Prema njihovom redoslijedu otkrij ko je mlađi, a ko je stariji od tebe.

Prijedlog za igru: Pogodi mjesec.

Šta mi se dopada kod sebe

Svako dijete je posebno i ima svoje osobine.

Ana je dobra djevojčica. Pomaže odraslijima kada im treba pomoći.

Marko je darežljiv drug.

Emir sam sređuje sobu. On je vrijedan.

Ja sam trudoljubiv i završavam svoje školske obaveze na vrijeme.

Razgledaj slike i razgovoraj o postupcima djece.

Koje ti se osobine dopadaju kod sebe?

Da li si povjerljivo lice?

Kojim postupcima pokazuješ da si vrijedno dijete?

Pričaj o nekoj situaciji kada si pomogao nekome kome je bila potrebna pomoći.

Sanija redovno hrani svog domaćeg ljubimca. Ona je brižna djevojčica.

Ja sam veoma pažljiv kada prelazim ulicu. Čekam da se upali zeleno svjetlo na semaforu.

Sanija je isto tako odgovorna djevojčica. Ona ustaje na vrijeme za u školu.

Ana je povjerljiva djevojčica.
Ona zna da čuva tajne.

Razmisli i uporedi tvoje pozitivne osobine sa osobinama tvog druga.

Prijedlog za igru: Naše pozitivne osobine.

★ Šta mogu sada i šta ću moći u budućnosti

Opiši šta se dešava na slikama?

Podsjeti se šta si mogao raditi na manju uzrast.

Šta možeš raditi sada, a nisi mogao u prošlosti?

Učenici su podijeljeni u nekoliko grupa.

Svaki učenik u grupi govori šta je znao da uradi samostalno kada je bio manji a šta je naučio da radi dosada stečenim znanjima.

Šta mogu sada?

Šta ću moći u budućnosti?

Razgledaj i uporedi slike.

Koja je razlika u onome što rade manja i veća djeca?

Šta voliš da radiš sada, a ne možeš radi uzrasti?

Šta voliš da znaš raditi u budućnosti?

Šta želiš znati da bi radio u budućnosti?

Kako rastem mogu da uradim više stvari:

- samostalno se oblačim
- održavam ličnu higijenu
- brinem se o mojim stvarima
- sređujem sobu
- igram interesantne igre sa drugovima i dr.

★★ Dani u nedjelji (juče, danas, sutra)

Djeca na slikama imaju aktivnosti u određenim danima u nedjelji.

Ponedjeljak
je prvi dan u
nedjelji.

1

Utorak je
drugi dan u
nedjelji.

2

Srijeda je
treci dan u
nedjelji.

3

Četvrtak je
četvrti dan u
nedjelji.

4

Nedjelja

Subota + nedjelja

Imenuj dane u nedjelji po redoslijedu.
Koji je prvi, a koji je zadnji dan u nedjelji?
Koji dan je označen sa brojem 3?

Pogledaj slike i odredi koji dan je danas.
Opiši šta radi dijete na slici.

Petak je
peti u
nedjelji.

Subota je
šesti dan u
nedjelji.

Nedjelja je
sedmi dan u
nedjelji.

5

6

7

(Sedmica)

= vikend

Koja je tvoja dopunska aktivnost i kojeg dana je obavljaš?

Ako je sutra utorak, koji dan je danas?

Ako je juče bio četvrtak, koji dan je danas?

Ako je danas petak, kada počinje vikend?

★★ Razvijam moje vještine i sposobnosti

Šta radiš u svoje slobodno vrijeme?

Koji je tvoj omiljeni sport?

Ja volim da budem balerina.

Uporna sam i redovno vježbam.

Ja volim da budem baletan.

Uzbuđen sam jer ću nastupati pred publikom.

Djeca na slikama uspješno razvijaju svoje vještine i sposobnosti.

Razmisli kako oni postižu uspjeh u tome šta vole raditi.

Koja ti se vještina dopada i kako si je naučio?

Šta je potrebno uraditi, da bi postigao supjeh?

Koji je tvoj omiljeni ples?

Pogrešni postupci

Neobična trka

Miško je mnogo voleo da bude prvi u svemu. Riješio da da maci ribu da zauvrat pobjedi u neobičnu trku. Maca je prihvatile ponudu i dozvolila mišku da pobjedi.

Trka je počela. Miško je stigao prvi do cilja. Mnogo se obradovao pobjedi. Maca je bila zadovoljna što je dobila ribu, i pored toga što nije pobjedila.

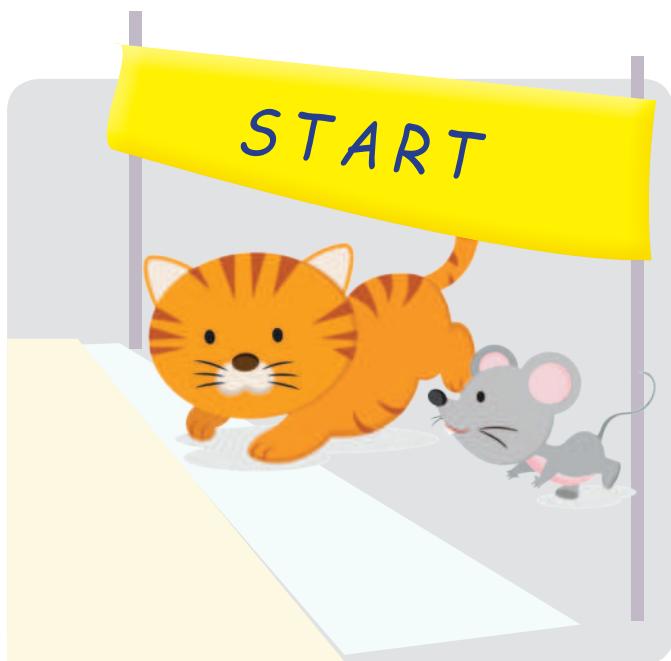
Razmišljaj o miškovim i macinim postupcima.

Ko je postupio pogrešno i zbog čega?

Kako bi ti postupio u ovoj situaciji?

Ko je prema tebi trebao da pobjedi u trci?

Igrajte uloge mace i miška u školskom dvorištu ili u fiskulturnoj sali.
Isprovite u igri njihove nepravilne postupke.
Neka bolji pobjedi.

Moji osjećaji

Šta je to osjećaj?

Nešto iznutra.

Nešto što imam u srcu.

Nešto što mi se prepoznaje iz lika.

Nešto koje čini da se drugačije ponašam.

U svakodnevnom životu ljudi se nalaze u različite situacije. Izrazom na licu oni pokazuju kako se osjećaju.

Pogledaj dječija lica. Svaki izraz pokazuje različite **osjećaje**. Prema izrazu lica prepoznaj i imenuj njihova osjećanja.

Opiši situacije u kojima osjećaš **radost**, **tugu**, **strah** ili **ljutnju**.

RADOST

TUGA

STRAH

LJUTNJA

Razgledaj slike, razmisli i odgovori.

Na kojoj slici prepoznaćeš radost?

Zašto dijete plače? Kako bi se ti osjećao u takvoj situaciji?

Kako si prepoznao strah kod djeteta?

Na zadnjoj slici djeca su ljuta. Zašto?

Svako dijete ima osjećaje. Djeca pokazuju osjećanja kao RADOST, TUGU, STRAH I LJUTNU.

Osjećaji se javljaju svakodnevno u različitim situacijama.

★★ Kako se osjećam kada...

 Kako se osjeća dijete kojem je oduzeta lopta?
Kakav osjećaj je ljutnja?
Kako se ponašaš kada si ljut?

 Kakvo osjećanje se javlja kod djeteta koje je slomilo prozor?
Zašto je dijete uplašeno?
Od čega se ti bojiš?

Šta je poklon izazvao kod djeteta?
Šta tebe raduje?
Šta radiš kada si radostan?

Šta je rastužilo djevojčicu?
Koji je najčešći znak na dječijem licu kada je tužno?
Kako se tuga prevaziđa?

Prijedlog igra: Hajde da pokažemo osjećanja!

Šta je ljubav?

Ljubav je lijepi osjećaj.

Ljubav pokazujemo kada nekoga jako volimo.

ŽIVOTINJE

PORODICA

OTADŽBINA

KNJIGA

PRIRODA

BILJKE

PRIJATELJI

Prema čemu osjećaš ljubav?

Gdje osjećaš ljubav?

Kako se pokazuje ljubav?

Kako pokazuješ ljubav? Koje riječi, pokrete i postupke koristiš?

Moji drugovi i drugarice

DRUGARSTVO

Drugarstvo je kada
drug sa drugom druguje.
U drugarstvu svako treba
ljubav i pažnju da daruje.

Drugarstvo je kada se na odmoru
užina dijeli.
Ali drugarstvo pokazuje
i kada se svaka tajna čuva – i ne podijeli!

DRUGARSTVO JE VAŽNO,
BEZ DRUGARA JE TUŽNO!

U drugarstvu
se uvijek kazuje
lijepa i dobra riječ.
U drugarstvu se sve rješava
razumjevanjem i dogovorom.

Šta je to drugarstvo?

Kakav treba biti dobar drug?

Kakav si ti drug?

Opiši šta se dešava na slici?

U kojim situacijama prepoznaćeš drugarstvo?

Razgledaj slike i pričaj o postupcima dobre drugarice.

Dobar drug: pomaže, dijeli, voli, čuva tajne, dogovara se, poštuje pravila.

★★ Hajde da se igramo i družimo

Šta radiš kada si vani sa drugovima? Koje igre igrate?
Kako se osjećaš dok se igraš?

Razgledaj slike. Da li prepoznaćeš neku od igara koje igraš? Opiši igru koju voliš najviše da igraš.

ŠTA SAM NAUČIO

OCIJENI SEBE

Oboji zvjezdicu prema postignutom uspjehu.

Znam i umijem.

Trebam se još malo potruditi.

Potrebna mi je pomoć.

- Znam da se predstavim.
- Znam kada mi je rođendan.
- Nabrajam mjesece prema njihovom redoslijedu.
- Prepoznajem pozitivne osobine kod sebe.
- Razlikujem sadašnjost od prošlosti i budućnosti.
- Imenujem dane u nedjelji.
- Mogu odrediti dan koji mu prethodi i slijedi.
- Znam da sa ulaganjem mnogo truda mogu razviti moje vještine i sposobnosti.
- Mogu prepoznati pogrešne postupke.
- Prepoznajem osjećanja kao radost, tugu, ljutnju i strah kod ostalih.
Umijem pokazati osjećanja radosti, tuge, ljutnje i straha u određenim situacijama.
- Znam različite načine kojima se može pokazati ljubav.
- Mogu prepoznati postupke dobrih drugova.

TEMA 2

JA SAM UČENIK

U ovoj temi učit ćemo za:

- ★ Naša učionica i naša škola
- ★ Mi učenici i naš nastavnik/naša nastavnica

Naša učionica i naša škola

Ja sam učenik

Kako si se osjećao prvog školskog dana?

Koji si razred sada?

Zdravo, zovem se Marija.
Učim u istoj školi kao
Marko, u I-a odjeljenju.

Zdravo, ja sam Marko.
Učenik sam u I-b odjeljenju
u osnovnoj školi
„Goce Delčev“.

Opiši sliku. U koju školu uče Marko i Marija?

Da li su oni učenici u istom odjeljenju?

U koju školu i odjeljenju učiš ti?

Koliko je učenika u tvojem odjeljenju?

Zašto treba da ideš u školu?

Moja škola

Opiši kako ti prolazi jedan školski dan.

U školi učimo kako da sarađujemo jedni s drugima i da stičemo znanja i vještine.

Šta voliš naučiti u školu? Koji je tvoj omiljeni predmet?

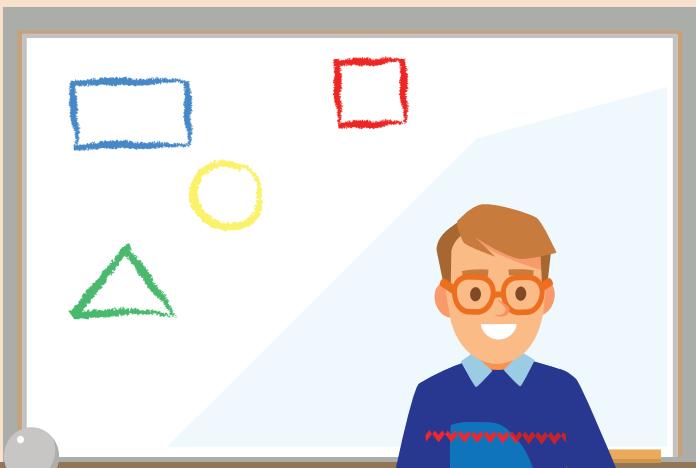
Kako učiš bolje, sam ili u grupi sa drugim učenicima?

Koje igre najviše igrate sa drugovima iz odjeljenja za vrijeme odmora u školskom dvorištu?

★★ Moja učionica

Kako izgleda tvoja učionica? Šta ti u njoj nedostaje?

Razgledaj i opiši učionicu na slici.

Koji kutci su u učionici?

Šta je nacrtano na tabli u učionici?

Šta ima u EKO kutku?

MATEMATIČKI
KUTAK

$$\begin{array}{l} 2+3=5 \\ 7-4= \\ 9\times \end{array}$$

Pravila ponašanja u učionici

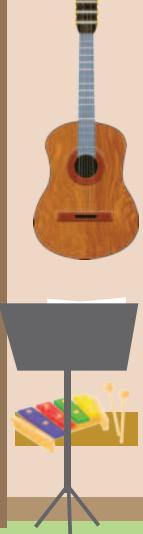
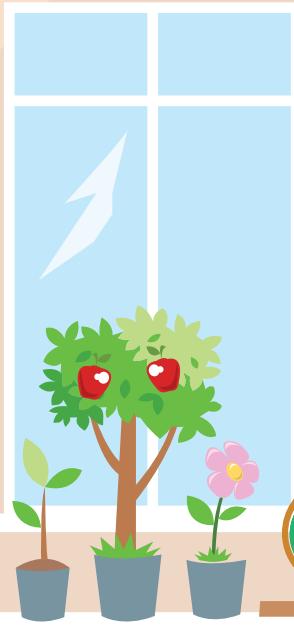
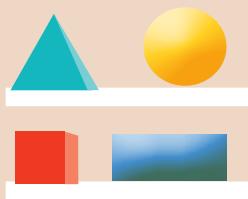
BIBLIOTEKA

MUZIČKI
KUTAK

JEZIK

NAUKA

EKO KUTAK

Nabroj šta ima u tvoju učionicu?
Za šta koristiš tablu u učionici?
Gdje prikačite crteže sa drugovima?
Da li ima u tvoju učionicu kutak za nauku i šta on sadrži?
Koje su slikovnice u u vašu razrednu biblioteku?

Učionica je naša zajednička prostorija u koju zajedno učimo i družimo se.

★★ Prostorije u školi

U koju školsku prostoriju provodiš najveći dio školskog dana?

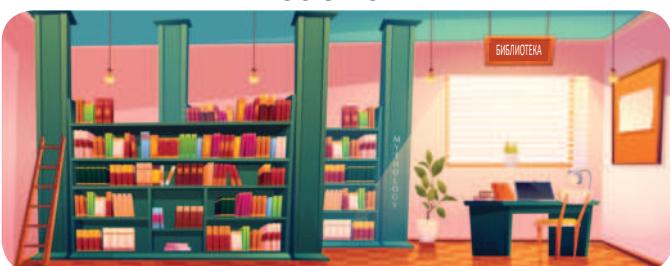
Kako se zove prostorija gdje održavaš ličnu higijenu?

UČIONICA

NASTAVNIČKA KANCELARIJA

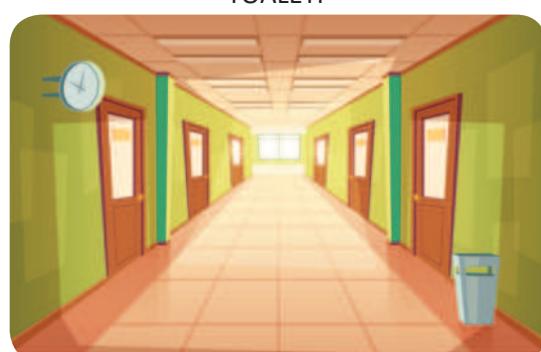
ŠKOLSKA BIBLIOTEKA

TOALETI

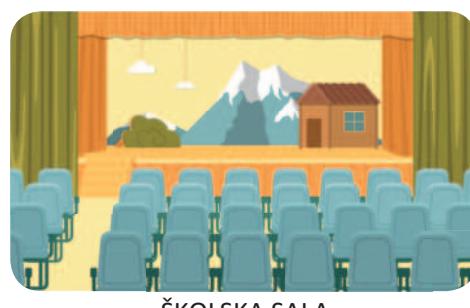
FISKULTURNI SALA

HODNIK

ŠKOLSKA TRPEZARIJA

ŠKOLSKA SALA

Koje prostorije ima tvoja škola?

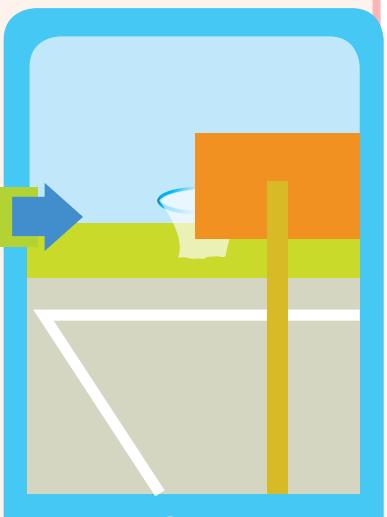
Koje školske prostorije koristiš i zašto?

Istražuj da li je tvoja škola lako dostupna za svu djecu.

START

Slijedi upute i stigni do cilja.

CILJ

Razgledaj sliku i reci iz koje prostorije izlazi dijete?

Pored kojih prostorija prolazi dijete da bi stiglo u školskom dvorištu?

Opiši put od tvoje učionice do školskog dvorišta.

Prijedlog igra: Slijedi upute i stigni do cilja.

★★ Kako se brinemo o učionici, školi i školskom dvorištu?

Učenici i nastavnici zajedno brinu o higijeni i
uređivanju učionice.

Opiši šta rade učenici i nastavnici na slici.

Kako se brineš o higijeni u učionici?

Pomažeš li u njenom uređivanju. Zašto?

Šta si danas uradio za učionicu da bila uredna i čista?

Ukoliko želiš da učionica bude ljepša šta bi promijenio?

Opiši šta se dešava na slikama.

Zašto je važno da škola i dvorište budu čisti i uredni?
Šta bi rekao drugaru ako baci otpad na podu?

Zajedno s djecom tvog razreda organizujte eko-akciju za uređenje
školskog dvorišta i sadnju novih sadnica.

Školska pravila i odgovornosti

Pravila u učionici

AKO PAŽLJIVO SLUŠAŠ UPUTE
NASTAVNIKA ZNAT ĆEŠ KAKO
DA POSTUPAŠ.

LJETO JE DA SE BRINEŠ O
HIGIJENI U UČIONICI.

U ŠKOLU TREBA DOLAZITI
NAVRIJEME.

IZ KNJIGA UČIMO,
ZATO ČUVAJ IH.

KADA ŽELIŠ NEŠTO KAZATI,
PODIGNI DVA PRSTA.

POTRUDI SE DA TVOJA KLUPA
BUDE UREDNA I ČISTA.

Pravila u školi

LIJEPO JE DA UČESTVUJEŠ U ULJEPŠAVANJU
ŠKOLSKOG HODNIKA.

NE TREBA TRČATI U
ŠKOLSKIM HODNICIMA.

MOŽEŠ SE BRINUTI O
BILJKAMA U ŠKOLI.

BUDI ISKREN I DOBAR DRUG I NE
POVREĐUJ DRUGA.

ŠKOLSKI NAMJEŠTAJ NE TREBA
UNIŠTAVATI.

BACI OTPAD U KANTU
ZA OTPAD.

Pravila u školskom dvorištu

POBRINI SE DA ŠKOLSKO DVORIŠTE
BUDE ČISTO I UREDNO.

ODVOJENE OTPATKE BACI U
OZNAČENIM KANTAMA ZA PAPIR,
PLASTIKU ILI STAKLO.

NE TREBAJU SE UNIŠTAVATI
CVIJEĆE, DRVEĆA I DRUGE BILJE
U DVORIŠTU.

POMOZI DRUGU.

PAZI KAKO GOVORIŠ, NE
KORISTI NEPRISTOJNE RIJEČI.

NEMOJ BACATI OTPATKE U
ŠKOLSKOM DVORIŠTU.

IGRAJ U ŠKOLSKOM
DVORIŠTU, NE ZADIRAJ SE.

LIJEPO JE DA PRIDONEŠ
SADNJOM CVIJEĆA I DRVEĆA U
ŠKOLSKOM DVORIŠTU.

Razgovaraj u odjeljenju za pravila ponašanja u školi, učionici i školskom dvorištu.

Šta će se desiti ako učenici ne poštuju pravila ponašanja?

Odredite i druga pravila ponašanja i napravite poster.

Stavite ih na vidnom mjestu u školi.

Najvažnije je da se pravila poštuju.

★★★ Dan škole

Kako se osjećaš kada praznuješ nešto?

Da li si učestovao na svječanoj priredbi?

Opiši šta vidiš na slici.

Šta je Dan škole?

Ko učestvuje u pripremi Dana škole?

Saznaj kada je Dan tvoje škole i kako se proslavlja.

Svaka škola ima svoj Dan škole. Tog dana učenici i nastavnici zajedno učestvuju u pripremama za školsku priredbu i proslavljaju na svoj način.

★ Mi učenici i naš nastavnik

★★ Moj nastavnik

BOSANSKI JEZIK

A   B   C
Č   Dž

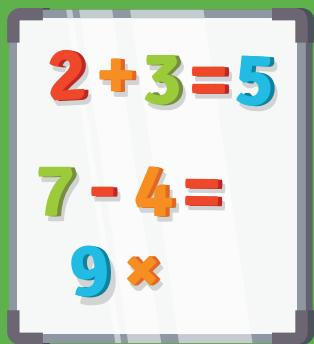
DRUŠTVO

LIKOVNO OBRAZOVANJE

MATEMATIKA

PRIRODNE NAUKE

ENGLESKI JEZIK

FIZIČKO I ZDRAVSTVENO OBRAZOVANJE

MUZIČKO OBRAZOVANJE

Koji predmeti su napisani na tabli na slici?

Koje predmete izučavate sa tvojim nastavnikom?

Koja je uloga nastavnika u školi?

Na šta nastavnik uči svoje učenike?

Koje savjete i upute daje nastavnica svojim učenicima?

U školi se pozdravljam i
ponašaj kulturno.

Brini se o
svom
školskom
priboru.

Pažljivo slušaj upute nastavnika i
postupaj prema njima.

Završi date zadatke na
vrijeme.

Ako želiš
nešto
kazati,
podigni
ruknu.

Slušaj pažljivo kada drugi govori.

Ponašaj se prema knjigama
s ljubavlju i pažnjom.

Koje kulturne pozdrave trebaš primjenjivati u školi?

Kako se trebaš brinuti o knjigama i školskom priboru?

Kako trebaš postupati kada nastavnik objašnjava?

Zašto treba poštovati savjete i upute od nastavnika?

Poštuj svog nastavnika i slušaj njegove savjete.
Oni će ti pomoći da postaneš dobar učenik.

Prijedlog za igru: Pantomima – pravila u školi.

★★ Šta znači da si učenik?

Onog dana kada pođeš u školu postaješ učenik.

Koja je tvoja uloga u školi?

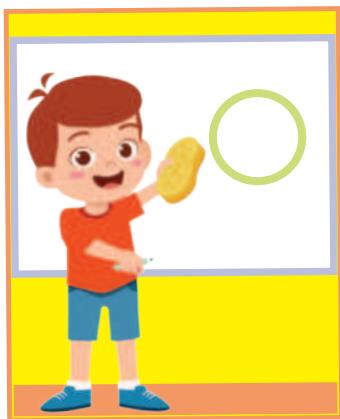
Šta radiš u školi?

S kim provodiš vrijeme u školi?

Učenik će naučiti mnogo novih stvari kada ide u školi.

Dobar učenik primjenjuje i pokazuje naučeno.

Opiši šta rade učenici na slikama.

Kakav učenik si kada dolaziš na vrijeme u školu?

Za kojeg učenika kažemo da je vrijedan?

Kako se trebaš ponašati sa drugovima kada obavljate zajedničku aktivnost?

★★★ Učenici i nastavnici imaju svoje odgovornosti.

Budi odgovoran učenik i završavaj obaveze na vrijeme.
Tako ćeš biti uspješan u učenju.

Opiši sliku.

Šta rade učenici, a šta nastavnica?

Koje su odgovornosti učenika, a koje su nastavnice na slici?

Da li rade u grupama u tvojem odjeljenju?

Nabroj pravila koja se trebaju poštovati kada radiš u grupi?

Prijedlog za igru sa ulogama: Učenik i nastavnik.

ŠTA SAM NAUČIO

OCIJENI SEBE

Oboji zvjezdicu prema postignutom uspjehu.

Znam i umijem.

Trebam se još malo potruditi.

Potrebna mi je pomoć.

Znam da imenujem školu i odjeljenje u kojem učim.

Znam prostorije škole i lako se u njoj snalazim.

Umijem da se brinem o urednosti i higijeni učionice.

Poznajem i poštujem pravila ponašanja u učionici, školi i školskom dvorištu.

Znam da je uloga nastavnika da nas uči iz različitih predmeta i da nas nauči na druge važne stvari u životu.

Znam moje odgovornosti kao učenik.

TEMA 3

MOJ DOM

U ovoj temi učit ćemo:

- ★ Dom i porodica
- ★ Uloge i odgovornosti u domu
- ★ Aktivnosti u danu

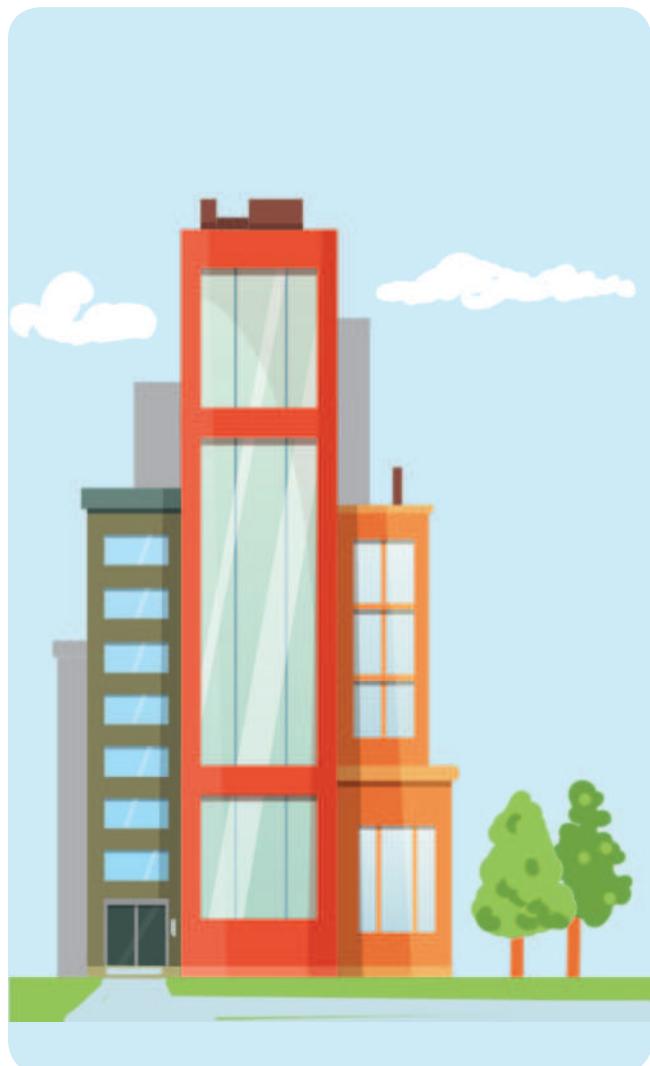

★ Dom i porodica

★★ Dom u kojem živim

 U kakvom domu živim, u kući ili u stanu?

Šta ima u tvom dvorištu oko kuće ili oko zgrade?

 Koliko porodica mogu živjeti u kući, a koliko u zgradama na slikama?

Po čemu je sličan, a po čemu različit tvoj dom od ostalih prikazani na slikama?

 Opiši dom u kojem živiš?

★★★ Prostorije u domu

Imenuj prostorije u tvom domu.

Svaka prostorija u domu ima svoju namjenu.

Od koliko prostorija je sastavljen dom prikazan na slici?

Nabroj namještaj u svaku prostoriju sa slike.

Gdje se hrana priprema?

Gdje porodica gleda televiziju?

Koliko prostorija ima u tvom domu?

Za šta služi svaka prostorija u tvom domu?

U koju prostoriju doma najviše želiš da provodiš svoje slobodno vrijeme?

★★ Vrste porodica

Porodice su različite, ali u svakoj porodici treba postojati ljubav i razumjevanje. Svaka porodica je podjednako vrijedna.

Šira porodica

Postoje i druge vrste porodica kao naprimjer, brižne i starateljske porodice.

Na slikama su predstavljene različite vrste porodica.

Imenuj vrste porodica koje su predstavljene i izbroj koliko članova broji svaka od njih.

Šta je zajedničko za sve porodice?

Prijedlog za igru: Porodične uloge.

★★ Moja porodica

Imenuj članove porodice na slici.

Imenuj članove tvoje porodice.

Koliko članova broji tvoja porodica?

Ko se brine o djeci u porodici?

Kako se osjećaš u tvojoj porodici?

Svakom djetetu je potrebna porodica.

☆☆ Članovi porodice

Na slici je predstavljena jedna šira porodica. Koliko djece imaju otac i majka? Djevojčica u zelenoj bluzi je sestra oca djece. Šta je ona djeci?

Imenuj rođake na slici.

Nabroj članove porodice predstavljene na slici.

Prijedlog igra: Pogodi porodične odnose.

★ Uloge i odgovornosti u domu

Razgledaj slike i opiši šta ko radi.

Objasni koja zaduženja imaju članovi tvoje porodice u vašem domu.

Koja su tvoja zaduženja?

Zašto je važno da se brinemo o domu u kojem živimo da bude uredan i čist?

Čistoća je pola zdravlja.

Šta rade članovi porodice?
Kako pomažu jedno drugom?

Kako se pomažu članovi tvoje porodice?
Ko radi više kući, muški ili ženski članovi porodice?
Da li je pravilno da postoji podjela na muške i ženske poslove u domu?
Zašto?

U našim domovima treba podijeliti zaduženja i da se zajedno pomažemo.

★★ Međusobno poštovanje u domu

Zašto je važno da postoji međusobno poštovanje među članovima porodice? Kako izražavaš svoje poštovanje prema njima?

Uporedi slike i opiši šta primjećuješ.

Po čemu se razlikuju postupci članova porodice?

Koja pravila treba poštovati u vašem domu?

Da li galamiš kada odmaraju tvoji članovi porodice?

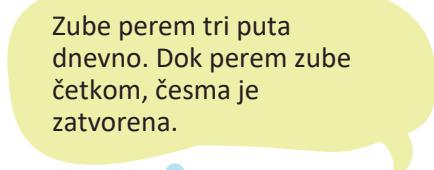
Svi članovi porodice ili zajednice trebaju se poštovati?

★★★ Održavanje lične higijene sa odgovornim korištenjem vode

Koliko puta dnevno umivaš ruke?

Ostavljaš li česmu da teče dok umivaš ruke sapunom?

Razgledaj i opiši kako djeca održavaju ličnu higijenu?

Ko pravilno koristi vodu?

Kako ti održavaš svoju ličnu higijenu?

Imaš li svoje lične stvari za održavanje lične higijene?

Zašto treba da se štedi voda?

Voda mnogo vrijedi i zato treba da se štedi.

★★ Izdvajanje otpada iz doma

Kako postupate sa otpacima u vašem domu?

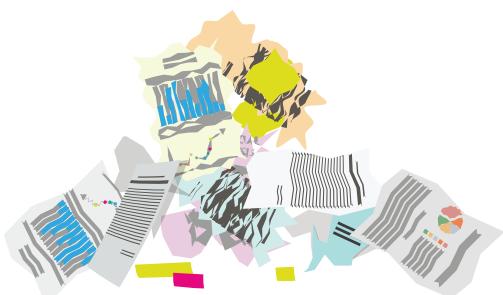
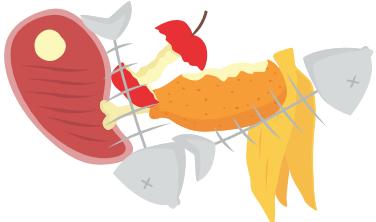
Razgledaj i opiši šta se dešava na slikama.

Šta stavlja dijete u plavoj kanti, a šta u kanti zelene, žute i crvene boje?

Gdje završavaju otpaci iz vašeg doma?

Otpad treba bacati u
odgovarajućoj kanti za otpatke.

Aktivnosti u danu

Koje aktivnosti obavljaš u danu?

Svakog **dana** moj tata i moja mama idu na posao.

Tokom dana moj djed i moja nana rade u vrtu.

Svakog **jutra** idem u školu a vraćam se u podne.

Moja sestra je preko **dana** u obdaništu.

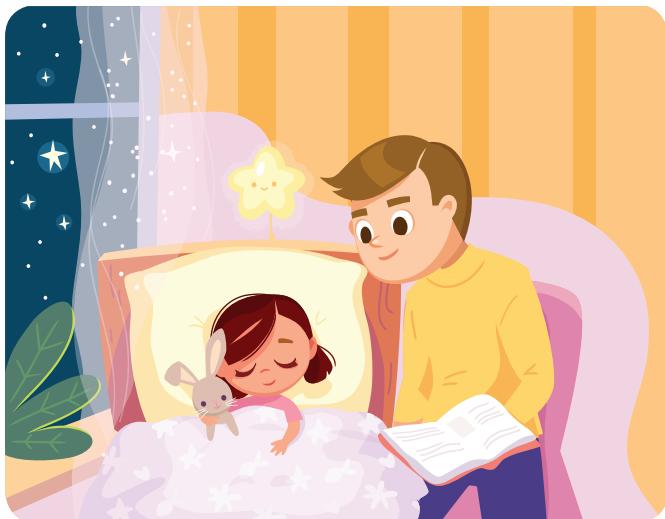
Gdje idu svakog dana tata i mama djeteta sa slike?
Opiši šta rade svakog dana ostali članovi porodice.

Uveče sa svojom porodicom gledamo televiziju i razgovaramo.

Preko dana se igram sa djecom iz mog susjedstva.

Svako veče tata mi čita priče.

Preko noći ja i moja sestra spavamo. Legnemo oko 9 sati.

Kada porodica djevojčice gleda televiziju?

Kada djevojčica sluša priče?

Šta sestre rade preko noći?

Kada ideš u školu?

U kojem dijelu dana razgledavaš slikovnice ili igraš igre?

Šta rade preko dana članovi tvoje porodice?

Koje aktivnosti planiraš za sljedeću subotu?

Zašto treba planirati aktivnosti za svaki dan?

★★Moje slobodno vrijeme

Kako organizuješ slobodno vrijeme?

Slobodno vrijeme je vrijeme za slušanje muzike, crtanje, sportovanje, igre sa drugarima, rad u dvorištu, pješačenje, posjeta rodbine i prijatelja, vožnja biciklom, planinarenje i dr.

CRTANJE

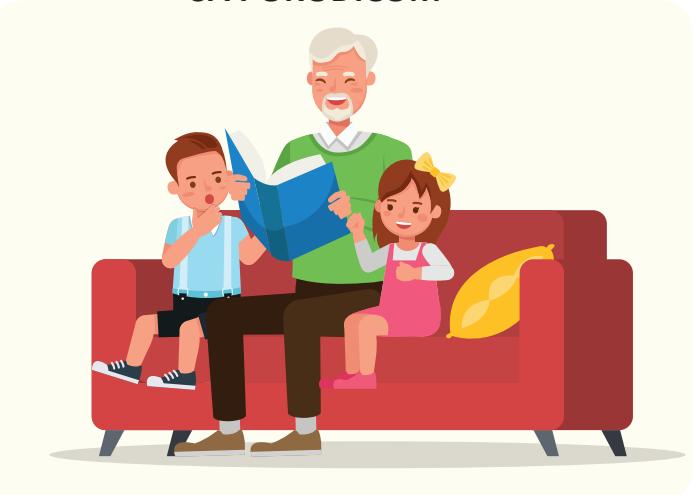
DRUŽENJE SA ŽIVOTINJAMA

NA BICIKLU

SA PORODICOM

Razgledaj slike i odgovori:
Šta rade djeca i odrasli u slobodno vrijeme?

PJEŠAČENJE

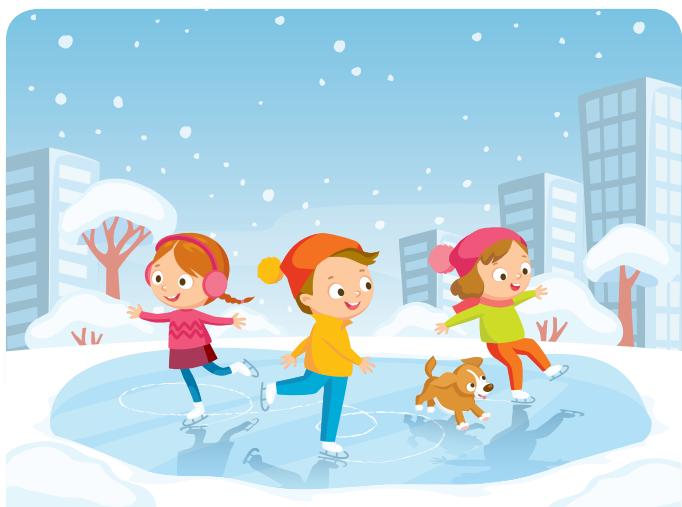
PLANINARENJE

DRUŽENJE

KLIZANJE NA LEDU

Opiši šta radiš u slobodno vrijeme svakog dana u nedjelji?
Koju aktivnost voliš raditi u slobodno vrijeme?

ŠTA SAM NAUČIO

OCIJENI SEBE

Oboji zvjezdicu prema postignutom uspjehu.

Znam i umijem.

Trebam se još malo potruditi.

Potrebna mi je pomoć.

Znam da nabrojim prostorije u mom domu i znam za šta se koriste.

Znam od koliko članova se sastoji moja porodica i razumijem porodične veze.

Znam da postoje različite vrste porodica.

Umijem da se brinem o mojoj ličnoj higijeni i da odgovorno koristim vodu.

Znam uloge članova porodice u održavanju higijene doma.

Razlikujem obaveze i odgovornosti odraslih i djece u porodici i domu bez izdvajanja muških i ženskih poslova.

Znam nabrojati svoje aktivnosti i aktivnosti članova porodice u toku dana.

Poznajem različite načine organizovanja mog slobodnog vremena.

TEMA 4

MJESTO U KOJEM ŽIVIM

U OVOJ TEMI UČIT ĆEMO ZA:

- ★ Moj grad/selo i moja država
- ★ Bezbjedno igram i orijentišem se u prostoru
- ★ Bezbjedno se krećem i učestvujem u saobraćaju

★ Moj grad/selo i moja država

★★ Dom u kojem živim

Ja sam Senada.
Živim u gradu.

Gdje živi Senada?

Kako izgleda grad u kojem živi Senada?

A ja sam Mihail.
Živim na selu!

Ljudi žive u
gradove i sela.

GRAD je veće
naseljeno mjesto.

SELO je manje
naseljeno mjesto.

Gdje živi Mihail?

Kako izgleda mjesto u kojem on živi?

SVAKO MJESTO ŽIVLJENJA IMA SVOJE LJEPOTE!

Kako se zove tvoje mjesto življenja?

Kakvo je to naseljeno mjesto prema veličini?

Opiši tvoje mjesto življenja!

★★ Moja država

Mi živimo u
REPUBLICI SJEVERNOJ MAKEDONIJI.

Kako se zove tvoja država?

Koje boje su na zastavi Republike Sjeverne Makedonije?

Šta je predstavljeno žutom bojom?

★★ Objekti u mojoj okolini

Stavi prst na pijaci koja je predstavljena na slici. Kada nastavnik počne čitati, slušaj pažljivo. Slijedi gdje je Anja bila i šta je posjetila. Pomjeraj prst na mesta koja će čuti.

ANJINA ŠETNJA

Jednog jutra, Anja i njena mama su otišle na pijaci. Htjele su kupiti voće i povrće. Kada su kupile sve, nastavile su putem pored ambulante i ušle u apoteci. Tamo su kupile lijekove za njenu baku.

Zatim su otišle u prodavnici gdje su kupile mlijeko.

Anja je tog dana bila mnogo vrijedna. Pored toga što je pomogla majci, ona je naučila i objekte koji se nalaze u njenoj okolini. A to su: PIJACA, PRODAVNICA, AMBULANTA i APOTEKA.

Koje objekte je Anja posjetila? Nabroj ih!

Šta su Anja i njena majka kupile na pijaci?

Gdje su kupile mlijeko?

Koji je znak po kojem prepoznaće ambulantu?

Gdje kupujemo lijekove?

Koji objekti su u mjestu gdje živiš?

Za šta oni služe ljudima?

Profesije ljudi

Razgledaj svaku sliku i reci gdje ko radi.

Gdje idemo kada smo bolesni? Koje boje je radna odjeća ljekara na slici?

Šta radi medicinska sestra? Kome pomaže ona?

Opiši uniformu policajca.

Šta radi vatrogasac?

ŠTA ŽELIŠ POSTATI KADA PORASTEŠ?

Evo šta žele postati tvoji drugovi!

Koje profesije su izabrali tvoju drugovi?

Razmisli šta želiš da budeš kada porasteš? Zašto?

Prijedlog igra: Šta želim da budem?

Bezbjedno se igram i orijentišem u prostoru

Gdje se trebaš igrati kada si vani?

BEZBJEDNA MJESTA ZA IGRU

Kakva su ova mjesta za igru?

Koje je tvoje omiljeno mjesto za igru kada si vani? Gdje se nalazi?

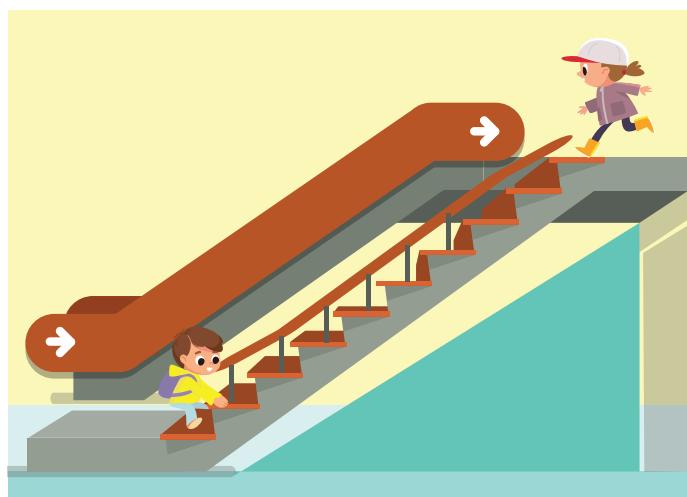
Opiši šta je bezbjedno mjesto za igru!

Razgledaj dobro sljedeće slike.
Šta vidiš na njima?

NEBEZBJEDNA MJESTA ZA IGRU

Zašto je opasno da se igra na ova mjesta?
Šta ti se može desiti ako se igraš na ulici?
Šta misliš, zašto gradilište nije mjesto za dječiju igru?

Bezbjedno se krećem i učestvujem u saobraćaju

Slušajte pjesmu na temu „Saobraćaj“.

Pažljivo razgledaj sliku. Šta vidiš?

Pažljivo pogledaj sliku i procijeni da li svi učesnici u saobraćaju postupaju ispravno. Gdje majka i dijete prelaze ulicu?

Ko se kreće trotoarom? Šta su oni u saobraćaju?

Gdje se kreću biciklisti?

Kako se zove dio gdje se automobili kreću?

★★ Saobraćajni znaci i semafor

SEMAFOR

Semafor sam ja!
Na ulici stojim
ispravljen i važan
ispred svakog od vas.

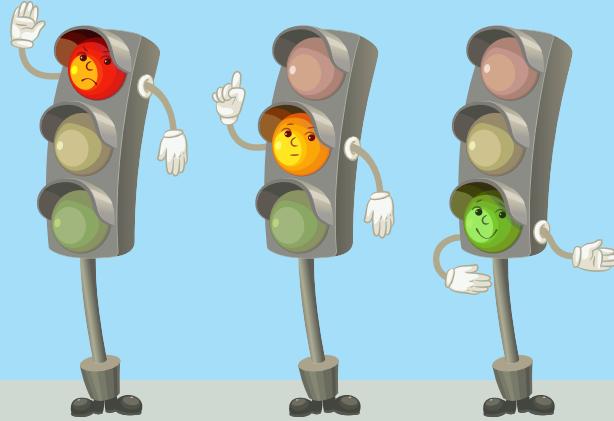
Ali, mnogo sam i lijep,
imam tri boje.
Svaka od njih
mi lijepo stoji.

Svaka boja
nešto kaže i zrači,
treba se poštovati
šta pokazuje i znači.

CRVENA kad svijetli svi trebamo stati,
na **ŽUTU** se spremamo
i u sebe brojimo!
Na **ZELENU** krećemo,
radujemo se i putujemo.

Šta je semafor?
Koliko boja ima?
Šta svaka od njih znači?

Koje su boje i oblika saobraćajni znaci na slici?

Šta pokazuju ovi saobraćajni znaci?

Zašto je važno znati značenje saobraćajnih znakova?

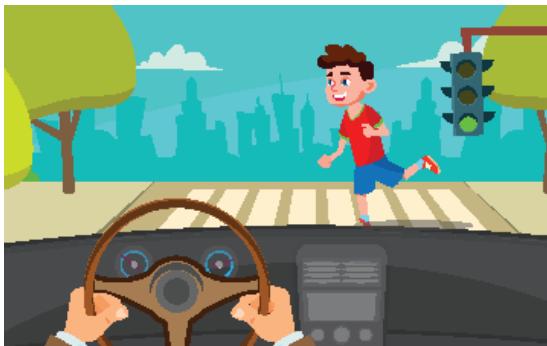
Ko treba da poštuje saobraćajne značke?

SAOBRAĆAJNE ZNAKE TREBA POŠTOVATI.

★★★ Bezbjedno i nebezbjedno kretanje u saobraćaju

Pogledaj slike i saznaj koja od navedenih saobraćajnih situacija je bezbjedna, a koja nebezbjedna.

U SAOBRAĆAJU postoje pravila. Ako ih poštuješ, bit ćeš bezbjedan učesnik. Kada ne poštuješ saobraćajna pravila, nalaziš se u nebezbjednoj situaciji.

Gde pješak bezbjedno prelazi ulicu?

U kojoj situaciji se nalazi biciklista koji vozi ulicom?

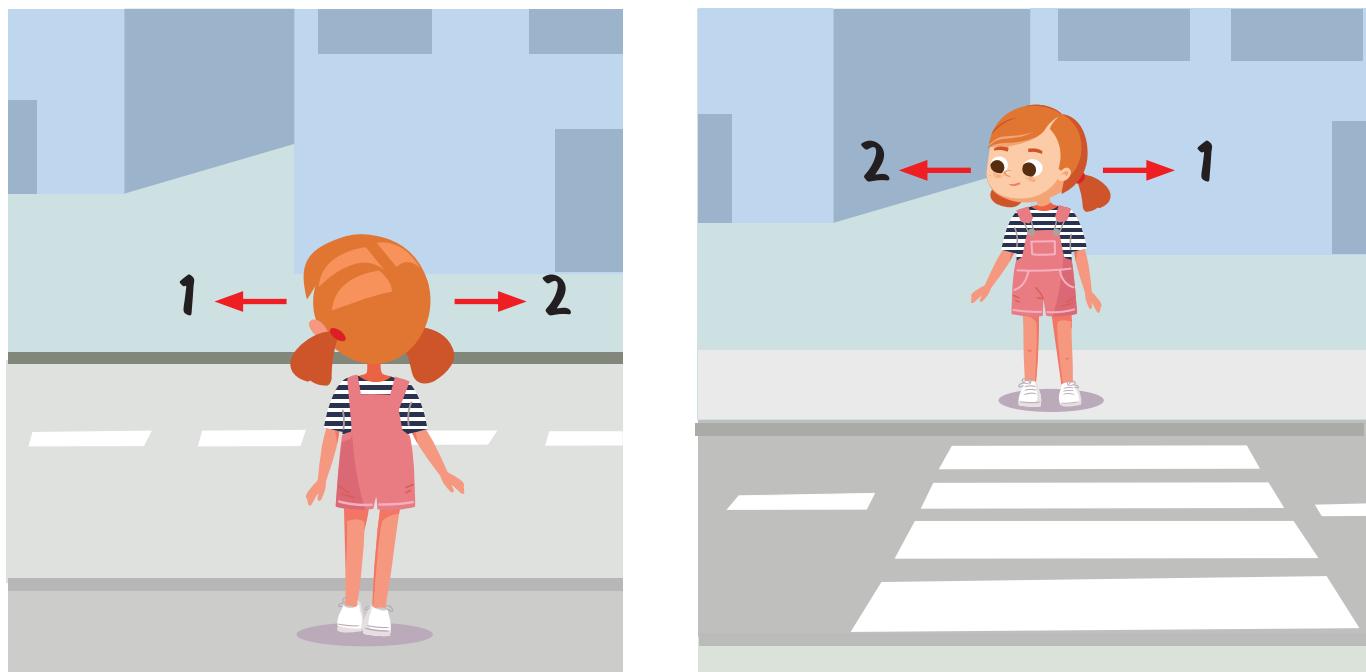
Kako postupa vozač koji stoji na crvenom svjetlu sa svojim automobilom?

Pogledaj slike i objasni ko je u nebezbjednoj situaciji?

BEZBJEDNO PONAŠANJE

- **Stani.**
- **Pogledaj lijevo, a poslije desno.**
- Kada si siguran da nema vozila – pređi.

Kada pješak prelazi ulicu, prvo gleda
lijevo pa desno!

Najvažnije je da naučiš i da znaš kako pravilno i bezbjedno da pređeš ulicu. I na ovu uzrast to trebaš raditi u prisustvu odraslog.

Prijedlog igra: Pogledaj lijevo – pogledaj desno.

★★ Vozila sa prvenstvom prolaza

Vidimo i susrećemo različita vozila.
Vozila sa svjetlosnim i zvučnim signalom su različita.
Oni pomažu ljudima u određenim situacijama.
Mogu se potražiti na sljedećim telefonskim brojevima.

POLICIJA

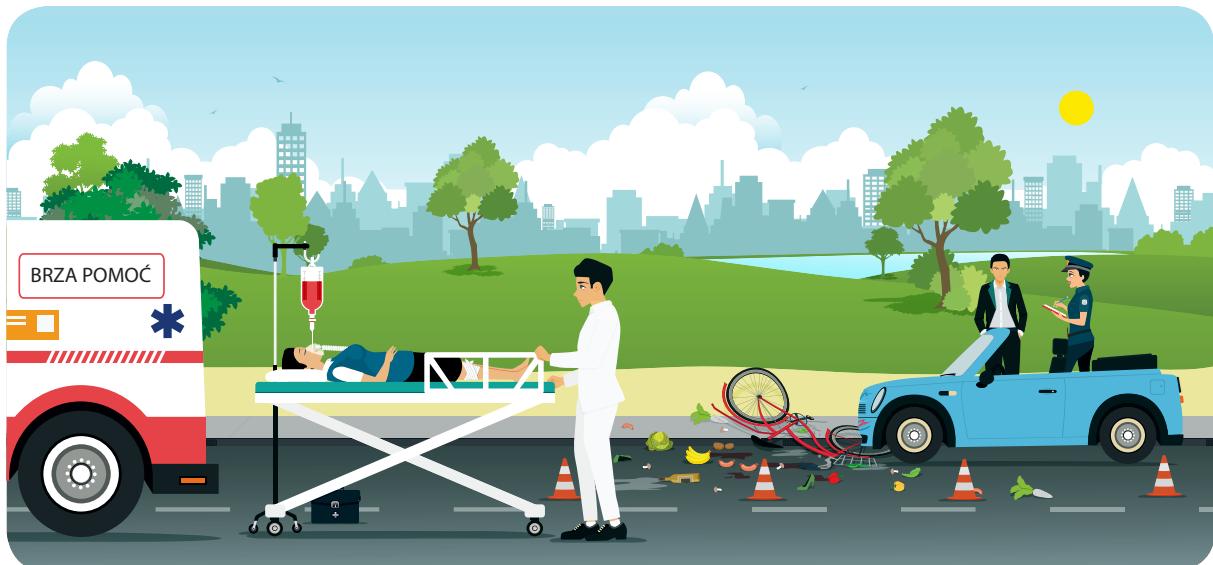

VATROGASNA

BRZA POMOĆ

Koje boje je vozilo policije? Šta radi policajac na slici?

U kojoj situaciji se poziva vatrogasna i na kojem broju se trebaš javiti?

Ko prevozi brzu pomoć? Po čemu prepoznaješ vozilo brze pomoći? Na kojem broju ih trebaš pozvati u slučaju hitne potrebe? Zašto ova vozila imaju uvijek prvenstvo prolaza?

Razmisli! Kada bi imao mogućnost da se sretneš sa policajcem, vatrogascem ili ljekarom brze pomoći, šta bi voleo da ih pitaš i saznaš u vezi njihovog posla?

Pozovite gosta u učionici (policajca, vatrogasca, medicinsku sestru ili ljekara brze pomoći) koji će pričati interesantni događaj iz svog posla.

ŠTA SAM NAUČIO

OCIJENI SEBE

Oboji zvjezdicu prema postignutom uspjehu.

Znam i umijem.

Trebam se još malo potruditi.

Potrebna mi je pomoć.

- Znam da imenujem moje mjesto življenja. Prepoznajem najvažnije objekte u njemu. Znam za šta oni služe.
- Znam da imenujem moju državu i da prepoznam njenu zastavu.
- Razlikujem profesije: prodavač, ljekar, medicinska sestra, apotekar.
- Prepoznajem bezbjedna mjesta za igru.
- Razlikujem ulicu, pješački prelaz, trotoar, raskrsnicu i biciklističku stazu.
- Prepoznajem semafor i osnovne saobraćajne znake.
- Znam i poštujem osnovna pravila za bezbjedno kretanje u saobraćaju.
- Znam telefonske brojeve i ulogu brze pomoći, policije i vatrogasne.

IGRE

- Pogodi mjesec
- Naše pozitivne osobine
- Hajde da pokažemo osjećanja!
- Slijedi upute i stigni do cilja
- Pantomima
- Učenik i nastavnik
- Pogodi porodične odnose
- Porodične uloge
- Pantomima – profesija
- Pogledaj lijevo – pogledaj desno!

Igra se nastavlja sa sljedećim djetetom.

UPUTE ZA IGRE

Pogodi mjesec.

Poredajte se u krug. Jedan učenik treba stati u sredini sa loptom u rukama. Kaže jedan mjesec i baca loptu prema drugom učeniku. Onaj koji uhvati loptu treba da kaže sljedeći mjesec. Ako pogodi mjesec stane u sredini kruga i baca loptu drugom. Igra se može igrati na više načina, na primjer pogađa mjesec koji prethodi navedenom ili pogađa ime mjeseca koji počinje na određeno slovo itd. .... (Strana 11)

Naše pozitivne osobine. Učenici sjede u krug, u sredini jedno dijete priča o jednoj svojoj pozitivnoj osobini. Zatim imenuje drugo dijete po svom izboru koje sjedne na sredini i kaže svoju pozitivnu osobinu. Igra se nastavlja sa sljedećim djetetom ..... (Strana 13)

Hajde da pokažemo osjećanja! Učenici prave izraz lica prema riječju koju kaže nastavnik (pr. SREĆA...), a poslije na samoljepljivom papiru crtaju lice pokazujući kako se osjećaju u momentu. Listići se lijepe na table i svako kaže zašto je to nacrtao. Razgovara se o tome koji osjećaj je najviše preovladao ..... (Strana 25)

Slijedi upute i stigni do cilja. Odredi iz koje prostorije treba dijete izaći kako bi stiglo do druge prostorije koju će izabrati a da mu je ne kažete. Dajte smjernice HODAJ PRAVO, OKRENI LIJEVO, OKRENI DESNO, IZAĐI... Igrajte ovako i sa djecom iz odjeljenja. Jedan daje upute, drugi ih obavlja i pogađa cilj do kojeg treba stići. .... (Strana 39)

Pantomima – pravila u školi. Nastavnik bira iz ponuđenih simbola na posteru. Primjer, pokazuje dva prsta, a učenici pogađaju pravilo. Može se igrati i obrnuto. Nastavnik kaže određeno pravilo a učenici ga pokazuju. .... (Strana 47)

Učenik i nastavnik. Predstavite situaciju iz svakodnevnice u vašoj učionici.
Zamijenite uloge učenika i nastavnika ..... (Strana 51)

Pogodi porodične odnose. Učenici imenuju rođake sljedećim pitanjima:

- Tvoji djed i baka tvoje majke su ...
- Roditelje tvog oca imenuješ kao ...
- Kako zoveš brata tvog oca?
- Sestra tvoje majke, tebi je...

Učenici sami postavljaju slična pitanja, a drugi učenik ih pogoda.

Učenik koji će pogoditi smislila pitanje i tako se igra nastavlja.

Dajte mogućnost da učenici sami izaberu šta žele prikazati.

..... (Strana 57)

Porodične uloge. U odjeljenju dramatizujte porodične uloge. (Strana 59)

Pantomima: Šta želim da budem? Učenik bira profesiju. Stane na određeno mjesto i pokretima tijela pokušava da objasni svojim saučenicima profesiju koju je zamislio. Učenik koji će prvi pogoditi profesiju zauzima njegovo mjesto. .... (Strana 77)

Pogledaj lijevo – pogledaj desno! Simulirajte igru za pravilno prelaženje ulice, koristeći pojmove POGLEDAJ LIJEVO – POGLEDAJ DESNO. Igra se može igrati u učionici ili u školskom dvorištu ..... (Strana 85)

SADRŽAJ

★ Uvod	3
Simboli	4
Tema 1: JA SAM DIJETE	5
★ Ko sam ja	6
Moj rođendan	8
Mjeseci u godini	10
★ Šta mi se dopada kod sebe	12
★ Šta mogu sada i šta ću moći u budućnosti	14
Dani u nedjelji (juče, danas, sutra)	16
Razvijam moje vještine i sposobnosti	18
Pogrešni postupci	20
★ Moja osjećanja	22
Kako se osjećam kada	24
Šta je ljubav?	26
★ Moji drugovi i drugarice	28
Hajde da igramo i da se družimo	30
★ ŠTA SAM NAUČIO	32
Tema 2: JA SAM UČENIK	33
★ Naša učionica i škola	34
Ja sam učenik	34
Moja škola	35
Moja učionica	36

Prostorije u školi	38
Kako se brinem za našu učionicu, školu i školsko dvorište?	40
Školska pravila i odgovornosti	42
Dan škole tvoje škole	44
★ Mi učenici i naš nastavnik	46
Moj nastavnik	46
Šta znači da si učenik?	48
Učenici i nastavnici imaju svoje odgovornosti	50
★ ŠTA SAM NAUČIO	52
Tema 3: MOJ DOM	53
★ Dom i porodica	54
Dom u kojem živim	54
Prostorije u domu	55
Vrste porodice	56
Moja porodica	58
Članovi porodice	59
★ Uloge i odgovornosti u domu	60
Međusobno poštovanje u domu	62
Održavanje lične higijene sa odgovornim korištenjem vode	63
Odvajanje otpada iz doma	64
★ Aktivnosti u danu	66
Moje slobodno vrijeme	68
★ ŠTA SAM NAUČIO	70

Tema 4: MJESTO U KOJEM ŽIVIM 71

★ Moj grad/selo i moja država	72
Dom u kojem živim	72
Moja država	73
Objekti u mojoj okolini	74
Profesije ljudi	76
★ Bezbjedno se igram i orijentišem u prostoru	78
★ Bezbjedno se krećem i učestvujem u saobraćaju	80
Saobraćajni znaci i semafor	82
Bezbjedno i nebezbjedno kretanje u saobraćaju	84
Vozila sa prvenstvom prolaza	86
★ ŠTA SAM NAUČIO	88
Upute za igre	90

